

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 7C/209/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114211548
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Farkášová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2015:8114211548.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Danou Farkášovou v právnej veci navrhovateľa Quantum Credit a.s., so sídlom Tomášikova 23/C, 821 01 Bratislava, IČO: 47 248 980, právne zastúpeného PERSPECTA Legal, s. r. o., so sídlom Tomášikova 23/C, 821 01 Bratislava, IČO: 36 668 745, proti odporkyni I. E., nar. X.X.XXXX, naposledy bytom V. XXXX/XXB, XXX XX N., toho času na neznámom mieste, zastúpenej opatrovníkom D. Q., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Vranov nad Topľou, v konaní o zaplatenie 497,90 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- I. Návrh zamietá.
- II. Náhradu trov konania účastníkom nepriznáva.

odôvodnenie:

Navrhovateľ návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 22.4.2014 žiadal, aby súd odporkyňu zaviazal zaplatiť mu sumu vo výške 248,98 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne z dlžnej sumy odo dňa 26.4.2011 do zaplatenia a rovnako istinu vo výške 248,95 eur s úrokom z omeškania 9,25 % ročne z dlžnej sumy odo dňa 26. Mája 2011 do zaplatenia, ako aj trovy konania.

Návrh vo veci samej odôvodnil tým, že odporkyňa uzatvorila s právnym predchodcom navrhovateľa Zmluvu o poskytovaní služby. V zmluve sa zaviazala dobíjať kredit zmluvne určeným spôsobom. Odporkyňa záväzok vyplývajúci z dodatku porušila, následne jej vyplynula povinnosť zaplatiť právnemu predchodcovi navrhovateľa zmluvnú pokutu.

Odporkyňa sa k návrhu navrhovateľa písomne nevyjadrila.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov a to návrhu na začatie konania zo dňa 15.4.2014, Zmluvou o pripojení Fix zo dňa 16. Decembra 2008, Dodatkom k Zmluve o pripojení Fix zo dňa 16. Decembra 2008, faktúrou za obdobie od 8. Marca 2011 do 7.4.2011, Zmluvou o pripojení Fix zo dňa 21. Decembra 2010, Dodatkom k Zmluve o pripojení Fix zo dňa 21. Decembra 2010, faktúrou za obdobie od 8.4.2011 do 7. Mája 2011, Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 20. Novembra 2013 a prílohou k nej, oznámením o postúpení pohľadávky zo dňa 29. Novembra 2013, správami o zisťovaní pobytu odporkyne, ostatným spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

Dňa 16. Decembra 2008 bola medzi právnym predchodcom navrhovateľa spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a. s. a odporkyňou uzatvorená Zmluva o pripojení Fix, na základe ktorej bol odporkyni

poskytnutý program služieb Fix 0, SIM karta s telefónnym číslom XXXXXXXXXX. K tejto zmluve bol zároveň dňa 16. Decembra 2008 uzatvorený Dodatok k Zmluve o pripojení Fix, ktorý uzatvoril právny predchodca navrhovateľa s odporkyňou ako fyzickou osobou nepodnikateľkou, pričom jej bol poskytnutý v tabuľke č. 1 program služieb Fix 0, typ mobilného telefónu Sony Ericsson T303i, maximálna kúpna cena 1 euro vrátane DPH, s dobou viazanosti 24 mesiacov a so zmluvnou pokutou 248,95 eur.

Predmetom tohto dodatku bolo:

a/ aktivácia programu služieb uvedených v tabuľke č. 1,

b/ záväzok podniku zabezpečiť účastníkovi predaj zľavneného mobilného telefónu, ktorý je bližšie špecifikovaný v tabuľke č. 1,

c/ záväzok účastníka riadne a včas platiť cenu služieb podniku podľa zvoleného programu služieb a dodržiavať svoje povinnosti v súlade so zmluvou o pripojení Fix, všeobecnými podmienkami poskytovania predplatenej verejnej elektronickej služby,

d/ záväzok účastníka včas a riadne pravidelne realizovať zmluvné dobíjanie podľa bodu 3.1 osobitných podmienok. Účastník, ktorý pred uzavretím tohto dodatku využíval služby podniku na základe Zmluvy o pripojení uzavretej na dobu neurčitú a ktorý ako účastník využívajúci službu podniku na základe Zmluvy o pripojení uzatvorenej na dobu neurčitú porušil svoju povinnosť podľa bodu 3.1 osobitných podmienok berie na vedomie a súhlasí s tým, že týmto dodatkom sa mu obnovuje záväzok riadne a včas realizovať zmluvné dobíjania podľa bodu 3.1 osobitných podmienok a ďalej, že mu nebudú na plnenie povinnosti realizovať pravidelné zmluvné dobíjania,

e/ v prípade, ak účastník nespĺnil svoju povinnosť realizovať pravidelné zmluvné dobíjanie podľa bodu 1 písm. d/ dodatku, záväzok účastníka realizovať zmluvné dojednania za zúčtovacie obdobie nasledujúce po zúčtovacom období, v ktorom účastník porušil svoju povinnosť realizovať pravidelné zmluvné dobíjania v lehote do 28 kalendárnych dní od posledného dňa zúčtovacieho obdobia, v ktorom došlo zo strany účastníka k porušeniu povinnosti realizovať pravidelné zmluvné dojednania.

Podľa bodu 3 Dodatku zo dňa 16. Decembra 2008, v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany účastníka a následného vypojenia SIM karty zo strany podniku, je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto dodatku.

Faktúrou za obdobie od 8. Marca 2011 do 7.4.2011 vyúčtoval právny predchodca navrhovateľa odporkyni zmluvnú pokutu vo výške 248,95 eur so splatnosťou dňa 25.4.2011.

Dňa 21. Decembra 2010 bola medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou uzatvorená Zmluva o pripojení Fix, na základe ktorej poskytol právny predchodca navrhovateľa odporkyni telefónne číslo XXXXXXXXXX s aktiváciou 21. Decembra 2010 a s programom služieb Fix 12.

K predmetnej Zmluve bol podpísaný Dodatok k Zmluve o pripojení Fix dňa 21. Decembra 2010, kde v tabuľke č. 1 bol uvedený program služieb Fix 12, pri minimálnych mesačných zmluvných dobitiach 12, dátové zariadenie Samsung S5230, doba viazanosti 24 mesiacov, zmluvná pokuta 248,95 eur a minimálny program služieb Fix 12. Podľa článku 1 písmeno e/ tohto dodatku, odporkyňa sa ako účastníčka zaviazala realizovať pravidelné zmluvné dobíjanie podľa bodu 1 písmeno d/ tohto dodatku.

Zo strany právneho predchodcu navrhovateľa bola odporkyni vystavená faktúra za obdobie od 8.4.2011 do 7. Mája 2011, ktorou jej vyúčtoval zmluvnú pokutu vo výške 248,95 eur, pričom faktúra bola splatná dňa 25. Mája 2011.

Dňa 20. Novembra 2013 bola medzi právnym predchodcom navrhovateľa ako postupcom spoločnosťou Slovak Telekom a. s. a navrhovateľom v tomto konaní podpísaná Zmluva o postúpení pohľadávok, na základe ktorej podľa prílohy č. 1 a protokolu o odovzdávaní konkrétnych postupovaných pohľadávok prešla pohľadávka uplatnená v tomto konaní na navrhovateľa, čím mal súd za preukázanú jeho aktívnu vecnú legitímáciu v tomto konaní.

Postúpenie pohľadávky bolo oznámené zo strany právneho predchodcu navrhovateľa odporkyni listom zo dňa 29. Novembra 2013.

Vykonaním šetrením súdu sa nepodarilo zistiť pobyt odporkyne, preto jej súd uznesením č. k. 7C 209/2014 - 53 zo dňa 12. Januára 2015 ustanovil opatrovníka postupom podľa § 29 ods. 2 O.s.p. na jej zastupovanie v tomto konaní.

Navrhovateľ zmluvnú pokutu, ktorá je predmetom dvoch faktúr uplatnených v tomto konaní, zdôvodnil porušením povinnosti odporkyne dobíjať kredit zmluvne určeným spôsobom. Túto povinnosť porušila v zmysle uzatvoreného dodatku na základe čoho mal za preukázané, že navrhovateľovi vzniklo v tomto konaní oprávnenie požadovať od odporkyne zmluvnú pokutu.

Súd vec prejednal na pojednávaní dňa 23.2.2015 v neprítomnosti navrhovateľa a jeho právneho zástupcu, ktorým predvolanie na toto pojednávanie bolo riadne a včas doručené dňa 20. Januára 2015. Svoju neprítomnosť na tomto pojednávaní písomne neospravedlnili, pojednávanie z dôležitého dôvodu nežiadali odročiť. Rovnako sa na súdom nariadené pojednávanie neustanovila opatrovníčka odporkyne, ktorej predvolanie bolo riadne a včas doručené dňa 16. Januára 2015.

Súd postupom podľa § 101 ods. 2 O.s.p. vec prejednal v neprítomnosti účastníkov konania, ako aj ich zástupcov.

Na základe takto zisteného skutkového stavu, súd právne uzatvára:

Podľa ustanovenia § 544 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“), ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia. Ustanovenia o zmluvnej pokute sa použijú aj na pokutu určenú pre porušenie zmluvnej povinnosti právnym predpisom (penále).

Podľa ustanovenia § 545a Občianskeho zákonníka, neprimerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. Ak veriteľ nie je oprávnený požadovať náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti, na ktorú sa zmluvná pokuta vzťahuje, súd prihliadne aj na výšku škody, ktorá porušením povinnosti vznikla, a na to, o koľko zmluvná pokuta presahuje rozsah vzniknutej škody.

Rozsudkom Okresného súdu Bardejov č. k. 4C/174/2011-21 zo dňa 30.11.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3Co/26/2012 zo dňa 23.05.2012 bola zmluvná pokuta rovnakého významu vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Obdobne aj vo veci Okresného súdu Bardejov č. k. 4C/162/2011-28 zo dňa 06.12.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 16Co/32/2012-46 zo dňa 15.03.2012.

Podľa ustanovenia § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za

neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Ustanovenie § 53a Občianskeho zákonníka je dôsledkom transpozície smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“), ktorá v čl. 7 ods. 1 ukladá členským štátom zabrániť súvislému používaniu neprijateľných zmluvných podmienok: „Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

S ohľadom na relevantnú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie by nemali byť žiadne pochybnosti o povinnosti súdu zbaviť spotrebiteľa neprijateľnej zmluvnej podmienky a jej poškodzujúcich účinkov: „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a

aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“ (čl. 6 ods. 1 smernice). Ustanovenie čl. 6 ods. 1 smernice sa má považovať za kogentné ustanovenie a ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa má poskytnúť v režime pravidiel verejného poriadku (bod 50 uznesenia Súdneho dvora č. C-76/10 vo veci POHOTOVOSTĚ / H.), teda pravidiel, na ktorých rešpektovaní musí štát bezvýhradne trvať a ktorých rešpektovanie je povinný vždy a za každých okolností vyžadovať.

Ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka zakazuje dodávateľovi používať zmluvnú podmienku, ktorá bola právoplatne súdom vyhlásená za neprijateľnú. Takáto zmluvná podmienka je neplatná (podľa ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, pričom ide o absolútnu neplatnosť). Jej ďalším používaním dodávateľ vytvára protiprávny stav, navyše zákonom explicitne zakázaný, a priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie vysokého záujmu Európskej únie a práva Európskej únie na ochrane práv spotrebiteľa. Zákaz používania vychádzajúci z právoplatného rozsudku súdu sa týka celého textu predmetnej zmluvnej pokuty a zmluvnej podmienky ako celku, a preto nemôže ísť len o čiastočnú neplatnosť zmluvnej pokuty. Súd ako orgán členského štátu Európskej únie je pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami povinný ex officio skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval (§ 53a Občianskeho zákonníka). Plnenie z takejto podmienky navyše vždy zakladá bezdôvodné obohatenie (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka; „z neplatného právneho úkonu“). Navyše zmluvnú pokutu uplatňovanú z absolútne neplatného zmluvného dojednanja nemožno zmoderovať, pretože tomu bráni jej neplatnosť. Zníženie zmluvnej pokuty podľa všeobecného ustanovenia § 545a Občianskeho zákonníka sa môže týkať iba platne uzavretej zmluvnej pokuty.

Zákaz ďalšieho používania neprijateľnej podmienky v demokratickej spoločnosti by mal byť samozrejmy a rešpektovaný subjektmi práva ipso facto. Ak existuje zákonná povinnosť zdržať sa protiprávneho konania (v podobe používania neprijateľnej zmluvnej podmienky) je oprávnené očakávať, že dodávateľ bude právnu povinnosť rešpektovať a od spotrebiteľov nebude požadovať plnenie v rozpore s dobrými mravmi, majúce svoj základ v neprijateľnej zmluvnej podmienke. Takéto - prirodzene anticipované konanie - je nielen prejavom rešpektu k právu, k hodnotám právneho poriadku a zásadám súkromného práva, ale osobitne prejavom konania v súlade s dobrými mravmi (§ 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa) a v súlade s povinnosťou odbornej starostlivosti (§ 2 písm. u) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa).

Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všetkými formulárovými klauzulami alebo ju odmietnuť. Možnosť zmeny štandardných podmienok zo strany spotrebiteľa je len iluzórna a je zrejmé, že ide o rovnosť len formálnu. Aby sa dosiahla faktická rovnosť, je to možné dosiahnuť len vonkajším zásahom (porov. rozsudky Mostaza Claro, C 168/05, bod 25, Océano Grupo Editorial SA C 240/98-C 244/98).

Zmluvné podmienky dohodnuté v Dodatku sú pre rozpor s ustanovením § 53 Občianskeho zákonníka neplatné, pretože spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech odporkyne ako spotrebiteľky. Zmluvné podmienky ohľadom zmluvnej pokuty, ktoré boli vyhlásené za neprijateľné, neboli individuálne dojednané, čo vyplýva aj z rozhodovacej činnosti súdu, ktorý rieši stovky sporov, kde vystupuje navrhovateľ alebo jeho právny predchodca a uplatňuje si právo na zaplatenie zmluvnej pokuty. Dodatky k zmluvám o pripojení sa líšia svojim obsahom len v údajoch o spotrebiteľovi, aktivovaných službách, type mobilného telefónu, kúpnej cene mobilného telefónu, dobe viazanosti a zmluvnej pokute. Tieto zmluvy sú formulárovými zmluvami, do ktorých sa údaje dopisujú. Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by boli zmluvné podmienky individuálne dojednané.

Odporkyňa ako spotrebiteľka sa Dodatkom k Zmluve o pripojení zaviazala zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 248,95 € za akékoľvek porušenie povinností zo strany odporkyne, pričom nebola dohodnutá zmluvná pokuta pre právneho predchodcu navrhovateľa v prípade, že by on porušil ustanovenia zmluvy. Táto okolnosť spôsobuje nerovnováhu v zmluvných vzťahoch a jej neprijateľnosť, čo spôsobuje jej neplatnosť.

Dohodnutá zmluvná podmienka navyše zaväzuje odporkyňu zaplatiť zmluvnú pokutu počas celej doby viazanosti, aj v tom prípade, ak by odporkyňa porušila zmluvu hoci v posledný deň viazanosti. Zmluvná pokuta teda nebola odstupňovaná, ale mala sa uplatniť v plnej výške pri hocikakom porušení povinností a v hociktorom čase od uzavretia zmluvy do uplynutia 24 mesiacov. Takéto dojednanie je v rozpore s ustanoveniami § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ teda nemal právo na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 248,95 €, keďže si ju uplatňoval na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky.

Súd nepopiera význam zmluvnej pokuty, avšak v konkrétnom prípade sa jednalo o formulárovú zmluvu, kde zmluvná pokuta bola zapracovaná v texte zmluvy a odporkyňa nemohla ovplyvniť zmluvný vzťah v prípade, že sa rozhodla zmluvu uzavrieť. Zmluvná podmienka, a to zmluvná pokuta, nebola individuálne dojednaná. Vzhľadom na to, že zmluvná pokuta postihovala odporkyňu vždy pri porušení zmluvnej povinnosti bez ohľadu na časové hľadisko, takáto zmluvná podmienka bola neprijateľná, a preto nemohla byť poskytnutá ochrana navrhovateľovi v podobe priznania zmluvnej pokuty.

Zmluvná pokuta, ktorá plní funkciu paušalizovanej náhrady škody, je aj sankciou. Spôsob jej dojednania a jej výška však musí plne rešpektovať zásadu rovnosti právneho vzťahu ako aj princíp proporcionality.

Právny predchodca navrhovateľa ponúka svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľia zmluvné podmienky nemôžu ovplyvniť. Podmienky, za akých dodávateľ dohoduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách, poškodzujú spotrebiteľa. V štandardných formulárových zmluvách totiž dodávateľ pre spotrebiteľa v neprehľadnej, zložito formulovanej a miniatúrnymi písmenami písanej forme zapracuje také zmluvné dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých dodávateľ predpokladá, že uniknú pozornosti spotrebiteľa.

Výrok o trovách konania sa opiera o ustanovenie § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Neúspešnému navrhovateľovi nevzniklo právo na náhradu trov konania a úspešnej odporkyni žiadne trovy konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda

a dôvody odvolania, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu _____ ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.